

	Tárgyak: Szemüveg
	Intézmény: Rippl-Rónai Múzeum Fő u. 101. 7400 Kaposvár 20/287-9323 titkarsag@smmi.hu
	Gyűjtemények: RRM_NT_Néprajzi tárgyi gyűjtemény
	Leltári szám: RRM_NT_2019.6.3

Leírás

Tóth Mihály (1911-1986) fafaragó szemüvege. Fémkeretes szemüveg, szarait elrongyolódott gumipertli fogja össze. Szarai csavarja elveszett, ezért vékony rézdróttal és valószínűleg később piros szigetelőszalaggal próbálta meg gazdája visszaerősíteni a helyére. 2018-ban a készítő menyé felkínálta megvételre a múzeumnak Tóth Mihály hagyatékát, melyből egy széket, egy szemüveget és egy tarisznyát megvásárolt a múzeum. A szemüveget Tóth Mihály hagyatékában találtuk, faragószerszámai mellett a szerszamos dobozban, mely a menyé szerint faragásra használt karosszékére (RRM_NT_2019.6.1.) volt helyezve.

Tóth Mihály 1911. március 11-én született Somogyiliszón. Apja, felmenői mind pásztorok voltak, a faragást is tőlük tanulta. Nagyapja Tóth János, a Patkó Bandi néven hírhedtté vált betyár. Édesapja mellett hamar beletanult a pásztorságba, már hét esztendőskorában bojtárkodott. Édesapja halálát követően 1933-ban a böhönyei Festetich uradalomba, 1935-ben Kopárpusztára, majd 1938-ban a Felsősegesd határán lévő Lászlómajorba került számadó juhásznak. 1934-ben feleségül vette Kósi Máriát, két fiúgyermekük született. 1944-ben Nagykorpád mellé, Vörösakol-pusztára szegődött, majd 1945 után, a földosztáskor földet és lakást kapott a felsősegesdi Lapány-pusztán. Földjein gazdálkodásba, állattenyésztésbe fogott. 1949-ben költözött családjával Lászlómajorba, a faragást ekkor még az állattartás mellett gyakorolta.

1950-től kezdett bedolgozni a Népművészeti és Háziipari Vállalatnak, majd később főállású faragóvá vált. 1954-ben elnyerte a Népi Iparművész, 1958-ban pedig Népművészet Mestere címet.

A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum alapító atyja, Gönczi Ferenc is felfigyelt munkásságára. Személyes jó kapcsolat alakult ki köztük, melyhez hozzájárult az is, hogy Gönczi a betyárvilág kutatása kapcsán értékes információkat kapott tőle. Kapcsolatban állt Takáts Gyulával, Manga Jánossal és számos kutatóval. Barátságos, jószívű személyisége, kiváló mesélő tehetsége és gyakorlati tudása magával ragadta a kutatókat és számos olyan információt sikerült általa rögzíteni, mely nélkül ma szegényebb lenne a témát illető szakirodalom. Munkáit nem csak a kaposvári Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum, hanem a Néprajzi Múzeum is őrzi.

Faragóművészetét kiváló technikai tudás jellemzi mind a fafaragás, mind a karclozás vagy csontfaragás tekintetében. Mintakészletét tekintve egyrészt a hagyományos somogyi, dunántúli pásztormotívumok jellemzik, ugyanakkor ezeket saját stílusában alkalmazza. Kedvelt eleme a vadrózsa ábrázolása, jellemzően sok állat szerepel munkáin. Ami különösen érdekessé teszi életművét és alakját az faragóművészetének sokoldalúsága. Személye kiválóan példázza, hogy a történelmi és társadalmi átalakulások hogyan hatottak az egyéni életutakra. Az uradalmi alkalmazásban pásztorkodás mellett kedvtelésből faragó, hagyományos mintákat alkalmazó faragópásztor 1945 után földhöz jutott, önállóan állattartásba fogott és ezzel párhuzamosan gyakorolta művészetét. Később egyre több megrendelésre készült tárgyat készített, ezeken megjelennek a kor ideológiai szimbólumai is, gyakran egybekomponálva a hagyományosabb motívumokkal, de ugyanolyan technikai tökélytel kivitelezve. A Népművészeti Házipari Vállalat számára később főállásban dolgozó faragó maga így vallott erről a tevékenységről: „Hát, amikor őrzés közbe faragtam, akkor lélekbü faragtam és asztat meg a természetbü dógoztam és lelkileg, de amikor má kenyérkereset, akkor eszt má egyénileg átdógozza az ember. Más mintákat csinálunk, mint akkor amikor hát szórakozásbu csinyál az ember valamit – ugye.” Életműve a maga teljességében jól reprezentálja a hivatásos népművésszé váló pásztorforgók útját. Nem csak teljesítménye, hanem kedves, barátságos személyisége is hozzájárult ahhoz, hogy kiváló „adatközlő” és elsősorban szerethető ember és barát volt sokak számára.

Alapadatok

Anyag/ Technika:

Drótkeretes optikus által készített szemüveg, házilag javítja

Méretek:

SZ: 13,5 cm

Események

Gyűjtés	mikor	2019
	ki	Pisztora Zsófia (Kaposvár)
	hol	Böhönye